

74.
124
21.

Π i
559

Patria Christi

Ad
NATIVITATEM CHRISTI

Die 16. Jan.

hora consueta

IN AUDITORIO MAJORI

Ligata oratione

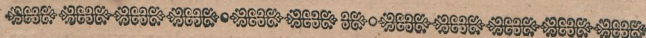
celebrandam

Venerabiles Dnn. Inspectores, Patronos Fauto-
resq; Mufarum,

Qua par est observantia & modestia,

invitat

M. GEORGIUS ANDREAS Vinhold/ Rector.

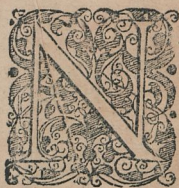

CYGNEÆ,

Literis Büfchelianis.

32.

At alibus Domini vel maxime inclaruisse Bethlehem, nemo haftenus in dubium vocavit: neque ullus extitit scriptorum probatissimorum, qui secus prodidisset memoriae. De eo autem diversis disceptatum est sententiis, intrane an extra oppidum Imperator orbis lucem aspexerit. Si enim Eusebii demonstrationem evolvimus: apparet: Salvatorem natum dici in agro Bethlehemi. **HODIE QUOQUE**, inquit, **QUI LOCUM ILLUM INCOLUNT, TANQUAM A PATRIBUS ACCEPTA MEMORIA, IIS, QUI VISENDI GRATIA BETHLEHEM PETERE CONSUEVERUNT, TESTIMONIUM SUUM AFFERIUNT, VERITATI FIDEM FACIENTES, AGRUMQUE DEMONSTRANTES, UBI VIRGO ENIXA INFANTEM DEPOSUIT.** (a) Agrum vero urbis ab ipsa urbe, quæ in agro sita est, vulgo distingui, neminem fugit, nisi rerum notissimarum expertem. Sed præterquam quod Casaubonus, vir in omni literarum genere versatissimus, in locum *ἡ ἀγροῦ* substituendum putat *ἀγροῦ*, quod cum *απηλαίω*, ab aliis hoc in negotio usurpata voce, congruit; (b) ita ut infans ex utero materno prodiens, non in agro, sed in spelunca positus intelligatur: (quamvis limata viri correctio Lanfselium, acerrimum Baronis sui defensorem, ad iram atque indignationem proritarit) (c) nihil obstat profecto, quo minus, oratorum more, id, quo locus nativitatis continebatur, pro loco ipso natali usurpaverit Cæsariensis, quemadmodum *ἡ ἱέρσα* terra Judæa vocatur oppidum Bethlehem, (d) quod neque Gravelinganus ille Jesuita, neque alius quispian pro tota Judæa habuerit; habere nunquam poterit. Quid? quod Græcum *ἀγροῦ* interdum angustius, nunc profundo possessoris, nunc pro loco proprio (qualis est *χωρεῖοι*) adhibetur; quo sensu exponit Hesychius. (e) Et ne diutius isti controversiæ immorer, faterur Lanfselius ipse, Eusebium variis scripturæ locis præbare, quod filius DEI Bethlehemi fuerit natus, (f) Neque id sine causa. Constantinim ex operibus Eusebianis, Servatorem, Syria præfidente Cyrenio, editum in Judæa oppido Bethlehem; (g) E vaticinio Micheano colligi firmiter, Messiam ex Bethlehema oriundum; Matthæum liquido attestari, Christum natum in Bethlehem; Magos ab Herode dimissos Bethlehem; pastores iter fecisse versus Bethlehem. (h) Quod igitur toties asseruit Doctor Ecclesiæ eruditissimus: id eum alias negasse, & ita quidem negasse, ut eadem oratione, qua sententiam animi sui accuratius atque acri studio exposuerat, longe contraria edissereret: hoc vero esset, uno ore calidum efflare ac frigidum. Unus inter Scriptores ecclesiæ veteris Dominum in spelunca extra vicum seu oppidulum editum ait S. Justinus, Martyr & Philosophus ævi sui celebratissimus. Is mentem suam in dialogo cum Tryphone (sive potius, ut suspicatur Druusius, Tarpsone, qui eorum temporum Judæus fuerit) libere candide; ita aperuit: *γεννηθέντι ὅτι ἐ παρθένῳ ἐν βηθλέεμ, ἐπεὶ ἰωσήφ οὐκ εἶχε ἐν τῇ κώμῃ ἕκτην, πᾶ καὶ ἀπέλασαι, ἐν ἀπηλαίω ἡνι σὺνταίς τῆς κώμης κατέλυσε. καὶ ὅτι αὐτῶν οὐρανὸν ἐπέταυε ἡ μαρτρία τὸν χριστὸν, καὶ ἐν φάτῃ αὐτῶν ἐπεδείκται, i. e. nato puero in Bethlehem, quia Joseph in vico eo non habuit, quo diverteret, in specum quendam vico proximum concessit. Atque ibi cum esset, enixa est Maria Christum & in præsepi posuit. Hunc secuti Ducem sunt, ne alios nominem, Brocardus Monachus, itemque Abr. Scultetus. Ille non dubitat statuere, rupem ea urbis parte, qua in orientem solem spectat, præsepe quoddam habuisse pro stabulo, ubi salutis Autor ex utero matris prodiisset. (i) Hic in oppido illum partu datum negat, sed prope mœnia orientem versus in specu, ibique in faxo incisum præsepe fuisse*

affir-

affirmat. (k) Quæ causa Martyrem permoverit, quare opinionem omnium repudiaret, inq; divorcium abiret solus, non videtur obscurum. Conjecit haud dubie vir laudatus, quia Josephus, cura pater, & virgo jamjam paritura, in diversorio commorandi spatium non invenere: idcirco necessitatis telo coactos, quoniam sub dio versari partui proximæ imprimis molestissimum fuisset: hospitium, quod sibi commodum speraverant, deseruisse aliamque sibi sedem, ubi manerent aliquandiu, resque suas curarent, extra vicum quævisse ob hominum præsentium multitudinem. Quasi uno occupato contubernio, reliquæ hospitandi occasiones omnes absunderentur statim; aut præter locum suetum convictuq; advenarum frequentem non angulus aliquis aut stabulum poruisset superesse, quo diverti interim liceret. Et superfuit sane. Namque nos, camera vel cubiculo præoccupato, non præoccupatum etiam stabulum credimus, edocti hanc Logicam ab Evangelista: ἀνεκλίεν ἐν τῷ Φάτνῃ, διὸν ἐν τῷ αὐτοῖς τοῦ θ. ἐν τῷ κατὰλυαλί, reclinavit Maria Jesulum linteis involutum in præsepi: quod non esset eis locus in diversorio. (l) Nec dubitandum ulterius existimamus, licet τὸ κατὰλυμα locum designet, ubi animal à viâ labore quiescat, sive homo fuerit, sive brutum; eo, quod farcinæ ibi deponi atque exonerari soleant animalia. Quippe veritati quidem consentaneum est, Græcos advenientiū receptacula à solvendis tum oneribus tum vestimentis appellitasse: necideo tamen omne spatium, quod receptacula illa pariter complectebatur, eo nomine insigniri debebat: adeoque latius patebat diversorium, quam κατὰλυμα, quia non in quavis diversorii parte peracti itineris molestias licebat abstergere, sed suis accedentibus locus relinquebatur. Sicut ergo Græcorum Gynæcea, in quibus feminæ habitabant, male totas domos interpreteris: sic minus convenienter sedem divertentibus propriam cum integro ædificii spatio confunderes, locumq; extra ordinem assignatum, quem diversorio ipsi conjunctum fuisse aut certe propinquum credibile est. præter rem Joseph ac Mariæ detraheres, ut ut ordinarius in tanta hominum frequentia assignari non potuit. Accedit: quod Lucas non ἐν κατὰλυμαί, in diversorio dicat aliquo, sed ne aliud fortassis usurpatum existimetur, ἐν τῷ κατὰλύματι, in diversorio illo, scilicet, quod Joseph & Maria adierant, quoque utebantur. (m) Quo pacto negatus quidem illis divertendi locus, sed non omnis est. Et hac respexit etiam felicissimus eloquiorum divinarum interpres B. Lutherus, quando versum septimum narrationis historicæ ita reddit: sie gear ihren erst n Sohn/ und wickelt ihn in Windeln/ und leget ihn in eine Krippen/ deñ sie hatten sonst keinen Raum in der Herberge. (n) aut uti in bibliis anno 1490. Augustæ Vind. impresfis legitur: sy gehare Jren erstgeboren sane / und wicklet In in tische/ und leget in in die Kroy/ wann Ir was mit ein stat in der schupffen. In suburbio Bethlehemitico Deum nasci voluisse, contendit quidē Baronius: at minus quod sentit, persuadebit illis, qui fidē suam ad scripturæ normam componunt. Namq; intra oppidulum natum eum, quem torus orbis non capit, asseverat Propheta: (e) suffragatur Evangelista, Josephum cum desponsata sibi descendisse in Bethlehem, cumque ibi fuissent, virginem peperisse: chorus Angelorum concinit, natum pastoribus in civitate seu patria Davidis Salvatorem; Pastores Angelicum nuncium accipiunt statimque visundi infantis cupiditate capti in Bethlehem abeunt, ibique intuentur oculis, quod auribus perceperant; (p) Magi applaudunt, Regemque adoratum venientes Bethlehemum ablegantur, inque domo Bethlehémica Chaldaeorum more terna dona offerunt, (q) Scriptores rerum sacrarum tam luculentis convicti testimoniis consentiunt; Cyrillus Hierosolymitanus, (r) Basilius Magnus, (s) Gregorius Nanzianzenus, (t) Venerabilis Beda (u) Radulphus

Ar-

Ardens (w) Bruno Aftenfis (x) Honorius Auguftodunenfis. (y) Portam urb̄is claufam fi quis objiciat, pafforibusque inde obfeptum aditum: fciant, adhuc dubitari, an portas habuerit Bethlehem. Quid vero fi non media nocte, fed circa diluculum homines pascendis ovibus affaeti intraverint, quando aperiri folent portæ, maxime ubi in pascua agenda funt pecora? quid fi portæ, tanta pace florente, patuiffent etiam nocte? Neque porro Angelus abitaris locum monftrat, quo infantem invenirent, quando inquit: Hoc VOBIS ERIT SIGNUM, INVENIETIS &c. quafi locus ipfe vocaretur præfepe, fed notam, qua infantem iſtum ab aliis diſtinguerent. Quod Honorius Auguftodunenſis ſcribit: in plarea virginem edidiſſe ferum ſuum, inque præſepi puellum repoſuiſſe, quod ipſe Joſeph vel alii hospites hic ſepſiſſent animalibus, (z) id tam alienum à vero, quam abſurdum videtur Caſaubono, ſoſpitato rem generis humani in agro editum, Jacobus de Viragine, alias Genuenſis, Joſephum in communi tranſitu inter duas domos operimentum habentes divertiffie ex hiſtoria Scholaſtica meminit. (aa) Huic vero fidem non leviter derogat Voſſius. Et Vives Legendam auream ſcriptam ait ab homine oris ferrei, cordis plumbei. (bb) Origenes ſpeluncam eligit. *δελανυſαι* inquit *τὸ ἐν βηθλεὲμ ἀππλάου, ἔδον ἐργωνθη:* oſtendunt in Bethlehem ſpelæum, intus (Chriſtus) natus eſt, (cc) Quod quidem ut caſa lacera culmiſque agreſtibus horrida ab Eraſmo deſcribitur. (dd) Nec diſſentit Boremanſius ideo, quod patria Meſſiæ in faxeo colle, æque ut tota ſolymorum regio, ſita fuerit. (ee) Placuit ſtabulum Baſilio M Zenoni Veronenſi, Bernhardo & aliis, quorum quidem probabilior eſt ſententia. (ff) Nos iſtis inquisitionibus nimium anxii omiſſis, potiorem ducimus curam, providere, quomodo natus Bethlehemi Rex, digne queat excipi. Quam quidem curam quo apparatu in ſe ſuſceperint:

- I. CHRISTOPHORUS SEPTIUS, Cygnenſis,
- II. PAULUS GUNTHERUS, Ebens-Brunnenſis.
- III. DAVID DIETERICUS, Kirchbergenſis.
- IV. JACOBUS FOERTSCHIUS, Weiſſenbornenſis.

dum I. verſu Epico. II. Elegiaco. III. Jambico. IV. Sapphico Jeſulum recens natum proſequi laboravit, Dnn. auditoribus, quos benevolos nobis & frequentes fore confidimus, judicandum relinquo. P. P. Cygnæ d. 15. Jan. Ann. Chr. 1702.

(a) Demonſtr. Evang. l. 7. dem. 4. (b) in exercit. ad Baron. (c) v. diſpunctionem calumniae Caſaub. c. 12. ad Juſt. Martyr. (d) Matth. 2. v. 6. (e) in dictionar. Cont & Henr. Steph. theſ. Gr. ling. (f) l. c. ad Martyr. g) Euseb. dem. Evang. l. 3. Dem. 51. (i) in deſcriptione Paſteſtinæ. (k) in medulla patrum c. 3. (l) Luc. 2. v. 7. (m) Luc. l. c. (n) Luc. l. c. (o) Micheas. c. 5. (p) Luc. 2. (q) Matth. 2. (r) Catecheſ. 12. (s) Homil. in ſanctam Chr. nativitatem. (t) orat. in natalem Salvatoris. (u) de nativitate Domini. (w) in natali Domini. (x) homil. in die natal. Domini in nocte. (y) Sermone in nativ. Domini. (z) loc. jam cit. (aa) Hiſtor. Lombard. de nativ. Domini legenda Conf. hiſt. Scholaſt. c. 5. (bb) de hiſt. Lat. l. 2. c. 60. (cc) l. 1. contra Cellſas. (dd) de caſa Chriſti natalitia (ee) in veſper. Gorinchem, c. 1. (ff) loco ſupra cit.

☞ (o) ☞

VDA8

MC

7.K.
124
21.

Hi
559

Patria Chijsi

NATI

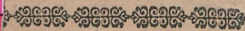
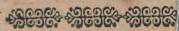
CHRISTI

Venerabiles

Patronos Fauto-

M. GE

destia,
hold/ Rector.

32.

